

ETF U BEOGRADU, KATEDRA ZA ELEKTRONIKU

Predmet: OSNOVI DIGITALNE ELEKTRONIKE

OCENA _____

Ispit: 24.09.2010.

Odgovorni nastavnik i asistenti: Dragan Vasiljević, Goran Savić i Lazar Karbunar

DEŽURNI:

KANDIDAT:

Sala _____

Ime _____

Vreme početka _____

Prezime _____

Vreme završetka _____

Broj indeksa _____

Potpis _____

Potpis _____

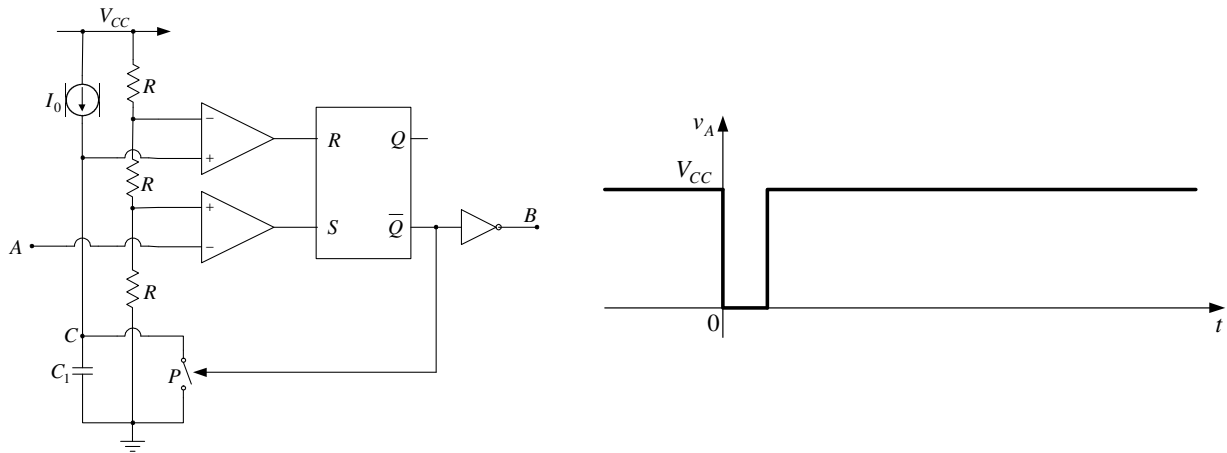
USLOVI ISPITA

1. Trajanje ispita 180 minuta.
2. Ispit se polaže na formularu.
3. Dozvoljeni su kalkulator i olovka.
4. Ocenjuju se rad kandidata i razumevanje gradiva.
5. Traži se koncizan, jasan, čitak odgovor napisan u predviđenom prostoru (linija, boks, crtež).

OCENJIVANJE

R.Br.	1	2	3	4	Total
Max	20	20	20	20	80
Dobijeno					

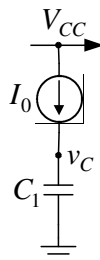
1. [20] U kolu sa slike, otpornosti svih otpornika, kapacitivnost kondenzatora C_1 , napon napajanja V_{CC} i struja strujnog izvora I_0 se mogu smatrati poznatim. Naponski kontrolisani prekidač P je zatvoren ako je $\bar{Q} = 1$ i tada se može ekvivalentirati otpornošću $R_{ON} \rightarrow 0$, a otvoren je ako je $\bar{Q} = 0$ i tada se može ekvivalentirati otpornošću $R_{OFF} \rightarrow \infty$. Invertor u kolu je idealan, CMOS tipa sa naponom napajanja V_{CC} , a SR leč sačinjavaju CMOS logička kola sa naponom napajanja V_{CC} . Za $t < 0$ se kolo nalazilo dovoljno dugo vremena u stacionarnom stanju. Odrediti i nacrtati vremenske dijagrame napona u tačkama B i C, ako se na ulaz A dovede kratkotrajni naponski impuls prikazan na slici. Odrediti trajanje impulsa u tački B.

Rešenje:

Za $t < 0$ i $v_A = V_{CC}$, u stabilnom stanju je $S=0$, a R može biti ili na nivou logičke jedinice ili na nivou logičke nule. Ako se pretpostavi da je $R=1$, tada sledi da je $\bar{Q}=1$ što prema uslovu zadatka zatvara prekidač, a zatvoren prekidač daje napon na kondenzatoru C_1 ravan nuli, a to daje $R=0$, što je u suprotnosti sa polaznom pretpostavkom (što znači da je polazna pretpostavka $R=1$ bila pogrešna). Iz navedenog se može zaključiti da je u stabilnom stanju $R=0$.

Dakle, u stabilnom stanju su oba ulaza leča (R i S) na logičkoj nuli, $\bar{Q}=1$, P-zatvoren, $v_B = 0$ i $v_C = 0$. Neposredno nakon pojave silazne ivice impulsa u tački A (tj. u trenutku $t = 0^+$) je: $v_A = 0$, ulaz leča S je na logičkoj jedinici, ulaz leča R je na logičkoj nuli, tako da je $\bar{Q}=0$, P-otvoren, $v_B = 1$, a dato kolo se može ekvivalentirati na način prikazan na sledećoj slici:

Tada se kondenzator puni vremenski konstantnom strujom I_0 . Stoga će se napon na kondenzatoru linearno povećavati sa nagibom $\frac{I_0}{C}$ (s obzirom da je veza između struje i napona kondenzatora

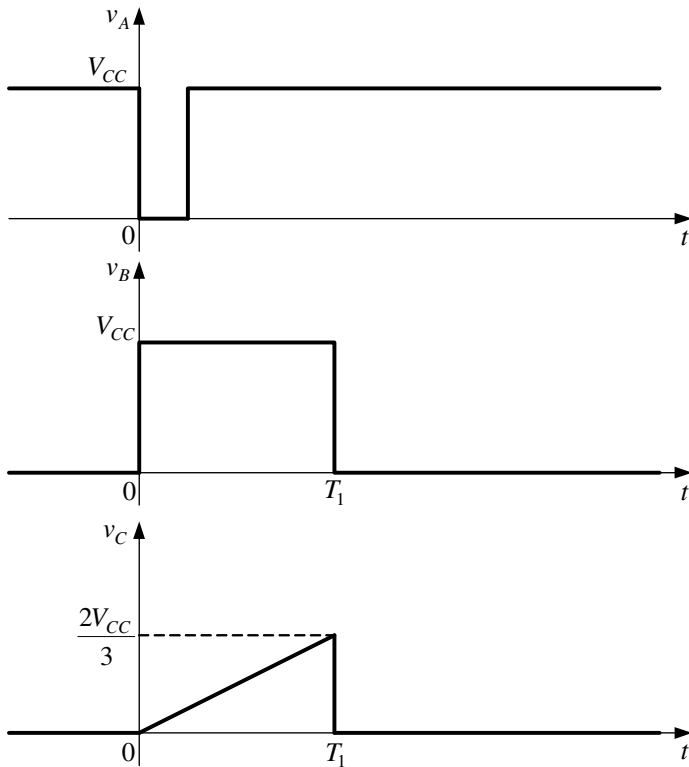
definisana relacijom $v_C(t) = \frac{1}{C_1} \int i_{C1}(t) dt$). Ovaj proces će se dešavati sve dok napon na kondenzatoru (tj. na ulazu gornjeg komparatora) ne dostigne vrednost $\frac{2V_{CC}}{3}$ (u trenutku $t = T_1$) kada izlaz gornjeg komparatora postaje logička jedinica što resetuje leč i nakon toga je: $\overline{Q} = 1$, P-zatvoren, $v_B = 0$ i $v_C = 0$. Pad napona u tački C sa vrednosti $\frac{2V_{CC}}{3}$ na 0 se dešava momentalno zbog otpornosti prekidača P kada je zatvoren $R_{ON} \rightarrow 0$.

Trenutak $t = T_1$ (tj. trajanje impulsa u tački B) se određuje iz uslova:

$$\frac{I_0}{C_1} = \frac{\frac{2V_{CC}}{3}}{T_1}$$

odakle se dobija da je: $T_1 = \frac{2V_{CC}C_1}{3I_0}$.

Vremenski dijagrami napona u tačkama A, B i C su prikazani na sledećim slikama:

2. a) [15] Korišćenjem minimalnog broja NI logičkih kola sa proizvoljnim brojem ulaza i invertora projektovati kombinacionu mrežu koja ispituje deljivost ulaznog četvorobitnog broja $a_3a_2a_1a_0$ (a_3 - bit najveće težine) sa tri. Ukoliko je broj koji se dovodi na ulaz kombinacione mreže deljiv sa tri, izlaz Y ima vrednost logičke jedinice, u suprotnom ima vrednost logičke nule.

b) [5] Kombinacionu mrežu iz prethodne tačke realizovati korišćenjem multipleksera 8/1 i jednog invertora.

Rešenje:

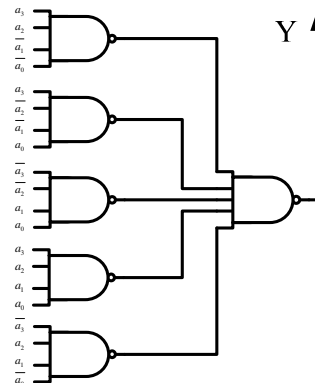
Tabela istinitosti koja opisuje traženu kombinacionu mrežu je prikazana u nastavku

a_3	a_2	a_1	a_0	Y
0	0	0	0	0
0	0	0	1	0
0	0	1	0	0
0	0	1	1	1
0	1	0	0	0
0	1	0	1	0
0	1	1	0	1
0	1	1	1	0
1	0	0	0	0
1	0	0	1	1
1	0	1	0	0
1	0	1	1	0
1	1	0	0	1
1	1	0	1	0
1	1	1	0	0
1	1	1	1	1

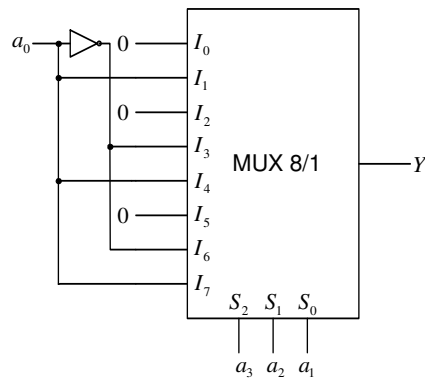
Minimizacijom odgovarajuće Karnoove karte dobija se tražena Bulova funkcija za izlaznu promenjivu Y

$$Y = a_3a_2a_1a_0 + a_3a_2a_1a_0 + a_3a_2a_1a_0 + a_3a_2a_1a_0 + a_3a_2a_1a_0$$

Tražena realizacija je prikazana na slici

b) Za kontrolne signale multipleksera 8/1 se mogu izabrati promenjive $a_3a_2a_1$. Tražena realizacija je prikazana na slici.

3. [20] Koristeći D flip floповe i minimalan broj logičkih kola konstruisati brojač čija su stanja redom 0, 2, 5, 7, 9, 10, 14, 15. Ukoliko brojač uđe u neko od nedozvoljenih stanja potrebno je promenjivu K postaviti na logičku nulu i zabraniti dalje brojanje (od tog momenta brojač ostaje u zatečenom stanju sve dok se ne resetuje kratkotrajnim spoljašnjim impulsom za asihroni reset, kada počinje opet da broji od stanja 0), inače je promenjiva K na logičkoj jedinici. D flip floповi imaju ulaz za asihroni reset, smatrati da su po uključenju napajanja svi flip floповi resetovani. Nacrtati šemu povezivanja logičkih kola i flip floпова.

Rešenje:

Tabela prelaza D flip floпова prikazana je na slici:

i	D(i)	C(i)	B(i)	A(i)	D(i+1)	C(i+1)	B(i+1)	A(i+1)
0	0	0	0	0	0	0	1	0
2	0	0	1	0	0	1	0	1
5	0	1	0	1	0	1	1	1
7	0	1	1	1	1	0	0	1
9	1	0	0	1	1	0	1	0
10	1	0	1	0	1	1	1	0
14	1	1	1	0	1	1	1	1
15	1	1	1	1	0	0	0	0

Posle izvršene minimizacije za jednačine prelaza se dobijaju sledeći izrazi:

$$D(i+1) = D\bar{C} + D\bar{A} + \bar{D}CB$$

$$C(i+1) = B\bar{A} + C\bar{B}$$

$$B(i+1) = \bar{B} + D\bar{C} + D\bar{A}$$

$$A(i+1) = \bar{D}B + \bar{D}A + C\bar{A}$$

Stanja promenjive K se mogu odrediti iz uslova $K\{0,2,5,7,9,10,14,15\} = 1$, odnosno $K\{1,3,4,6,8,11,12,13\} = 0$, što posle izvršene minimizacije daje

$$K = \bar{C}\bar{B}\bar{A} + DCB + \bar{D}CA + \bar{D}\bar{C}\bar{A} + D\bar{C}\bar{B}A$$

Kako bi se zabranilo brojanje brojača u nedozvoljenim stanjima, potrebno je signal K dovesti preko "i" kola zajedno sa signalom takta na ulaz CLK svakog D-MS flip flopa, tada pošto je $K=0$ signal takta ne taktuje ni jedan flip flop pa se ne menjaju stanja. Prilikom resetovanja flip floпова, promenjiva K ima vrednost 1, tako da brojač nastavlja normalno da broji i menja stanja sa pojavom svake uzlazne ivice signala takta.

KANDIDAT: Ime _____ Prezime _____ Broj indeksa _____
 Dežurni _____

4. [20] Koristeći metod dizajniranja na bazi opisa ponašanja sistema, napraviti VHDL model četvorobitnog binarnog brojača u Grejovom kodu. Brojač broji unapred sinhrono sa uzlaznom ivicom signala takta `clk` samo ako je kontrolni signal `en` na visokom logičkom. Ako je kontrolni signal `en` na niskom logičkom nivou, stanje brojača se ne menja.

Napomena: Ocenjuje se precizna upotreba sintakse.

Rešenje:

```
LIBRARY IEEE;
USE ieee.std_logic_1164.all;

ENTITY counter_gray IS PORT
(
  clk,en      : IN STD_LOGIC;
  q           : OUT STD_LOGIC_VECTOR(3 DOWNTO 0)
);
END counter_gray;

ARCHITECTURE behav OF counter_gray IS
  SIGNAL tmp : STD_LOGIC_VECTOR(3 DOWNTO 0);
BEGIN
  PROCESS (clk,en) BEGIN
    IF en='1' THEN
      IF rising_edge(clk) THEN
        CASE tmp IS
          WHEN "0000" => tmp <= "0001";
          WHEN "0001" => tmp <= "0011";
          WHEN "0011" => tmp <= "0010";
          WHEN "0010" => tmp <= "0110";
          WHEN "0110" => tmp <= "0111";
          WHEN "0111" => tmp <= "0101";
          WHEN "0101" => tmp <= "0100";
          WHEN "0100" => tmp <= "1100";
          WHEN "1100" => tmp <= "1101";
          WHEN "1101" => tmp <= "1111";
          WHEN "1111" => tmp <= "1110";
          WHEN "1110" => tmp <= "1010";
          WHEN "1010" => tmp <= "1011";
          WHEN "1011" => tmp <= "1001";
          WHEN "1001" => tmp <= "1000";
          WHEN "1000" => tmp <= "0000";
        END CASE;
      END IF;
    END IF;
  END PROCESS;
  q <= tmp;
END behav;
```